

Pindalapõhiste toetuste seiramine – mida peavad taotlejad sel aastal silmas pidama?

MARIELL VIINALASS

PRIA JUHTKONNA ARENDUSNÕUNIK

Tänavusest aastast muutus oluliselt pindalatoetustega seotud tööprotsess, mis tõi kaasa paindliku ja ennetava mõjuga seiresüsteemi.

Juuni keskel lõppes pindalatoetuste taotluste vastuvõtt ja kohe pärast seda alustas PRIA põldude seirega.

Mis on pinnaseire ja kuidas see toimib?

2023. aastal algas Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika uus programmiperiood, mis toob kaasa palju uusi võimalusi, aga ka muudatusi.

Pindalapõhiste toetuste puhul on üheks suuremaks muudatuseks Euroopa Liidu riikidele pandud kohustus seirata kõiki toetusaluseid põllumassiive. Uue programmiperioodi pindalapõhiste toetuste taotluste puhul kasutatakse selleks pinnaseiret – paljude nõuete täitmist kontrollitakse satelliidiandmete alusel ning nende nõuete täitmise asjus tehakse valimipõhiseid kohapealseid kontrollid oluliselt

vähem. Edaspidi tullakse kohapeale kontrollima eelkõige neid nõudeid, mille täitmist ei saa pinnaseire vahenditega tuvastada. Suur muutus on ka see, et kohapealse kontrollis põldusid enamasti enam ei mõõdetata, vaid seda tehakse aluskaartide andmete põhjal automaatselt.

Regulaarsete satelliidivaatluste põhjal tuvastatakse põllumajanduslikke tegevusi ja järgitud tavaid kõikidel põldudel, millele taotleti pindalapõhiseid toetusi.

Tänavu seiratakse järgnevaid elemente ehk markereid:

- mittetoetusõiguslike objektide olemasolu;
- heterogeensus/homogeensus;
- kündmine;
- niitmine/karjatamine;
- põllumajanduskultuurigrupp.

Markerite kombinatsioonide abil tuvastatakse kõiki põhisissetulekutoetuse nõudeid. Kui nõuete iseloom seda võimaldab, kasutatakse seiresüsteemi ka teiste pindalapõhiste toetuste nõuete täitmise seiramiseks.

Pinnaseire aluseks on Sentinel-

li satelliidipildid, mille põhjal arvutavad mudelid välja markerid. Andmeid uuendatakse kord kuus.

Hinnang antakse valgusfoori põhimõttel

Seire tulemusena antakse põllule hinnang valgusfoori värvides. Roheline tähendab, et seire hinnangul on kõik nõuded täidetud. Kollane antakse põllule, millel ei ole tehniliselt võimalik seire teel tulemust saada (näiteks on põld liiga väike). Punaste põldude puhul võib olla tegemist nõude rikkumisega, aga alates 2023. aastast ei vähendata sel juhul automaatselt toetust, vaid võimalikust nõude rikkumisest antakse taotlejale e-kirja teel teada.

Kui nõue on tegelikult täidetud, saab taotleja teha PRIA fotoäpi Iva abil fotod ja saata PRIA-le, et tõendada tegelikku olukorda põllul. Vajadusel saab kontrollperioodi jooksul taotlust ka muuta, et andmed vastaksid reaalsele olukorrale.

Taotluse muutmine ei too taotleja jaoks kaasa sanktsioone. Kui selgub, et on vaja taotlust muuta, siis seda saab endiselt teha e-PRIA vahendusel.

PRIA esimese mobiiläpi Iva avakuva.
Kuvatõmmis: PRIA

Uue lahendusena saavad toetuste taotlejad kasutada PRIA-ga suhtlemiseks asukohamärgisega fotode tegemise rakendust ehk mobiiläppi Iva. See on üks pinnaseire vahenditest, mis asendab PRIA ametnike jaoks kohapeale minemist ja võimaldab põlluharijal kontrolliprotsessis PRIA-ga suhelda talle sobival ajal ilma kohe-seid sanktsioone kartmata. Iva äpp on praegu arendatud ainult fotode tegemiseks ja saatmiseks.

Kui satelliitseire tulemusena on tuvastatud võimalik nõude rikkumine ehk punane põld, saadab PRIA taotlejale e-kirja teavituse. Teavituses on link mobiiläpis Iva olevale tööülesandele, kus on kirjas, millisest põllust ja mis ajaks fotosid oodatakse. Fotoülesande täitmiseks tuleb äpi abil teha asukohamärgisega fotod ja need PRIA-le saata. Lisaks on teavituses äpi allalaadimise lingid ja viide kasutusjuhendile.

Esimesed Iva fotoülesanded saadetakse välja juuli keskel. Selleks ajaks on PRIA kodulehele lisatud äpi kasutamise juhendid. Abi saab küsida ka PRIA infotelefonidelt.

Juhul, kui taotlejal puudub so-

bilik mobiiltelefon või oskused äpi kasutamiseks, võib teavituse e-kirja teel edasi saata usaldusväärsele inimesele, kes saab oma telefonis äpi alla laadida, vajalikud fotod teha ning PRIA-le saata.

Kuidas pinnaseire taotlejat mõjutab?

Pinnaseire oluline tööpõhimõtte on ennetus. Seire teel tuvastatud võimalikust rikkumisest antakse kõigepealt teada taotlejale. See võimaldab taotlejal vajadusel teha täiendavaid tegevusi selliselt, et toetuse tingimused saaksid täidetud. Nõuetele mittevastava põllu puhul on taotlejal võimalus ka taotlust vastavalt tegelikule olukorrale muuta, samuti toetuse taotlemisest loobuda.

Võrreldes seni kehtinud süsteemiga on uuel perioodil rõhk mitte taotleja karistamisel, vaid tema suunamisel nõudeid täitma või taotlust muutma tegelikule olukorrale vastavaks. Seirataivate nõuete puhul saab seda teha 1. novembrini, mitteseirataivate nõuete puhul saab taotlust muuta ainult enne seda, kui taotlejat on teavitatud kohapealsest kontrollist.

Hea teada

Pinnaseiresüsteemi plussid:

- ennetav ja taotlejat kaasav;
- võimaldab toetuse taotlejal PRIA-ga suhelda talle sobival ajal;
- võimaldab ennetavaid tegevusi toetuste vähendamise asemel.

Vajadusel küsi abi:

- PRIA pindala- ja loomatoetuste infotelefonilt 737 7679;
 - PRIA teenindusbüroodest, mille kontaktid leiab veebiaadressilt www.pria.ee/teenindusburood;
 - helistades teavituskirjas toodud telefoninumbril.
- Lisainfot leiab www.pria.ee/infokeskus/pinnaseiresusteem ja www.pria.ee/infokeskus/iva.

Esimesed Iva fotoülesanded saadetakse välja juuli keskel.